

Tekst: Wim Meulenkamp
Fotografie: Rose-Marie Gerritsen

Soms heb je van die wandelroutes waarvan je al meteen weet dat ze 'gelezen' moeten worden. Een park dat is neergezet als een schilderijenverzameling, of als een boek dat per hoofdstuk weer een andere kijk op de zaak levert. Voorbeeld is de wandeling door de overtuin van het weinig opgemerkte landgoed Vilsteren (Overijssel). Een wandeling met een hoge 'vitamine G'-waarde.

thema
vitamine g

De stijlfiguur waarvan men te Vilsteren gebruik heeft gemaakt, is de ferme ornée: een landgoed dat met name het akkerland en de koeienweides betreft in de landschappelijke aanleg. En dat is in Vilsteren optimaal gedaan – de eigenlijke wandeling is, ofschoon langgerekt en soms flink rondslingerend, heel smal op veel plaatsen. Elders treft men wat ongericht struweel en boomplantingen. De panorama's zijn prachtig.

'Naar de Engelsche smaak'

In 1812 gaven de eigenaren van Huis Vilsteren, de Helmichs, opdracht aan de Zwolse tuinarchitect Georg Anton Blom of Blum, tot uitbreiding van de aanplanting. Het ging om 'het boschje voor het huis', dat werd 'veranderd naar de Engelsche smaak'. Het direct aan het huis gelegen park werd het jaar daarop, in 1813, 'op zijn Engelsch aangelegd'. Hier werd de aanwezige formele aanleg verwijderd.

Het is dus de aanleg uit 1812 die voor ons van belang is: de overtuin. Dit bosje maakt een halve cirkel aan de weiderand met de (latere) molen, tegenover het in 1905 vervangen huis. Centraal is de zogeheten witte koepel te zien; een witgepleisterd rietgedekt gebouwtje. Links, het huis in de rug, is een breed tractorpad dat richting de Overijsselse Vecht leidt. Aan het eind daarvan, loopt een smal paadje tussen een verwilderde, deels oudere, rij eiken, naar rechts. Als wandelaar denk je aanvankelijk "is dit het nu?", maar allengs wordt een recht stuk bemerkbaar, en af en toe een glimp van de rivier. Hier ziet men al snel de kurkentrekker, een zogenaamd slakkenbergje met fraai uitzicht over de rivier. De wandeling loopt evenwijdig aan de Vecht, en men kan kiezen tussen twee routes, onder in het dalletje tussen de rivierduinen, of over een smal paadje aan de weidekant. Het smalle pad voert langs de weide met de molen en zo komt de wandelaar bij de Witte Koepel (1840, maar herbouwd in steen rond 1850-1860). Die kijkt uit over het bucolisch landschap en tegenwoordig heeft men er een gastenboek liggen, geheel in overeenkomst met de oude tuingebruiken.

Fictief graf

Terug op het tracé een nog niet herplant laantje met bomen die waarschijnlijk uit de tijd van aanleg dateren. Uiteindelijk lijkt men het park uit te lopen, wanneer een breed pad een splitsing maakt en terug zou voeren naar het dorp. Maar aan de overzijde van het pad begint 'het nieuwe werk', aangelegd rond 1840. Het is even zoeken, maar

vilsteren

Boven: Het landgoed-dorp Vilsteren vanaf de noordelijke aanleg.

Linkerpagina:

Links: Zicht op de Vecht.

Rechts:

De kluizenaarshut.

men stoot aan een grote kom met rododendrons begroeid en aan de rand daarvan de hermitage; een rustiek bouwwerkje en een echte folly (Engels voor 'dwaasheid'). Eind achttiende/begin negentiende eeuw raakte deze romantische vermaaksarchitectuur in de mode. In een kom ligt vervolgens een eenvoudig aarden graf met een houten kruis. Dit verbeeldt het graf van de kluizenaar. Ook weer fictie, bedoeld om de wandelaar te verbazen. En plots beseft men niet ver van Boschwijk en Soeslo te zijn – de eigendommen van de sentimentele dichter Rhijnvis Feith (1753-1824) die de natuur idealiseerde in zijn werken 'Het Graf' en 'Julia'. Deze plek is uniek in ons land; fictieve graven zijn zeldzaam, en al helemaal als onderdeel van een verhaal.

Richting de rivier gaat het pad verder dat een hoog uitzicht biedt over de Vecht. Vandaaruit maakt men een aangename wandeling langs de akkers en weides aan de zoom van het park naar het dorpje.

Dit is dan het Vilsters Paradijs, waar we van belevens naar belevens zijn gelopen: uitzichten, idylles, amusement bij de ronddraaiende klim naar de kurkentrekker, en melancholie bij de kluis en het graf. Alles aaneengesponnen door een van de meest aangename, en afwisselende wandelingen in het land.

Wim Meulenkamp (1953) schreef boeken over follies en andere cultuurhistorische zaken, alsmede twee verhalenbundels.

Het landgoed Vilsteren heeft vijf wandelroutes, die u kunt verkrijgen bij het Landgoedcentrum Vilsteren, Vilsterse Allee 1d, 7734 PB Vilsteren. Voor informatie en openingstijden: www.landgoedvilsteren.nl.

ERHEEN EN WEER TERUG:
VILSTEREN
ALS BELEVENISROUTE